Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Název práce: Možnost optimalizace efektivity práce sester na Oddělení urgentního příjmu - Emergency

Autor: PhDr. Jaroslav Žďára

Doktorský studijní program: Ošetřovatelství

Oponent: prof. MUDr. et RNDr. Milan Kaška, Ph.D.

Byl jsem požádán vedením FZS Univerzity Pardubice o vypracování oponentského posudku disertační práce PhDr. Jaroslava Žďáry studujícího v DSP Ošetřovatelství.

Aktuálnost tématu:

Provedení studie vedené metodou situační analýzy a sepsání jejích výsledků jsou jednoznačným přínosem pro obor akutního příjmu nemocných v chirurgii po stránce organizační, personální, mezilidských vztahů, psychologie zaměstnanců a jejích schopností pečovat o komplikované zdravotní stavy nemocných v kontextu vlastní odbornosti medicínské a zdravotnické ve všech jejích oblastech včetně psychologie specialistů na pracovišti akutního příjmu v nemocnici obecně. Volba tématu optimalizace práce sester na urgentním příjmu je vysoce aktuální vzhledem k dramatickým změnám v naší tuzemské (ale i evropské a světové) společnosti souvisejícími se zvyšujícím se jejím průměrným věkem, s nímž ruku v ruce stoupá četnost a závažnost komorbidit s narůstající dynamizací života danou dopravními a sportovními úrazy stejně jako trestnými násilnými činy a v současnosti velmi biologicky silnou virovou pandemií.

Celkové zhodnocení práce

Uspořádání obsahu práce

Dílo pokrývá celkem 194 stran textů včetně seznamu dvaceti obrázků, devíti tabulek a jejich seznamů. Nechybí ani seznam zkratek a formuláře dotazníků a další potřebné doklady pro provedení studie v přílohách. Členění je standardní do obvyklých kapitol, které by měla disertační práce obsahovat. Je však třeba respektovat členění i numerické tam, kde se jedná o

hlavní kapitolu, jako jsou Cíle a Metodika disertační práce. Takto mizí v úvodní kapitole. Dal bych přednost očíslování stran již počátku spisu s tím, že by „Obsah" figuroval hned po titulních stranách a prohlášeních autora a do kapitoly „Úvod" by bylo vhodnější umístit obrázek informující o pokrytí území naší republiky pracovišti analyzovaného typu v této práci, který je nyní až úplně na poslední straně. Seznam zkratek obsahuje jejich český a anglický výklad, je vhodné pak uvádět i český překlad a v nich uvedená ARIP znamená Anesteziologickou, resuscitační a intenzivní péči. Také mi není jasné, proč je citována použitá literatura 2x: na dané straně a pak ještě v seznamu. V současnosti se cituje většinou číslem publikace podle jejich seznamu buď horním indexem, nebo v nějaké závorce. Citovat zdroj jménem autora (et al.) a letopočtem je sice možné, ale v současném písemnictví už velmi řídké. Grafy by měly mít popsány vždy osy. Titulky obrázků a tabulek je lépe psát tučně, aby byla odlišena jejich legenda. V procentech se vyjadřuje relativní četnost. Etc.

Odborná kvalita práce

Téma práce a jeho zpracování působí velmi dobrým dojmem, neboť pohledem člověka zvenčí, který je kvalifikovaný v oblasti organizace práce a lidských vztahů, bylo vytvořeno pozoruhodné dílo, kterých je ve zdravotnickém prostředí pomálu. Pan doktor Žďára dokázal svým přístupem ke zkoumaným osobám-probandům studie, že svému oboru rozumí a má nadání jednak potřebné informace získat a přehledně a argumentačně je zpracovat. Použité metody situační a psychologické analýzy jsou přiměřeně voleny a jejich zpracování a a vyhodnocení přináší potřebná fakta uplatnitelná dále v klinické praxi a při hledání optimalizace práce na OUM.

Úvod práce je přehledným pohledem do historie oboru v zahraničí i u nás umožňující srovnání přístupu a řešení problematiky akutního příjmu nemocných osob do nemocnice se zaměřením na chirurgické i interní obory. Tyto dva obory jsou v mnoha případech úzce spojenými nádobami v situaci, kdy není ještě zcela zřejmá diagnóza pacienta a kdy je nezbytná těsná a účelná spolupráce sester, sanitářů a lékařů obou kolektivů a zvláště pak jejich jednotlivců. Autor správně využil doporučených modelů jednotlivých analytických metod, které se zrodily v hlavách sociologů a institucích označitelných v současnosti za prestižní. Všestranný popis technického a personálního vybavení zkoumaného pracoviště je správným východiskem pro získání správných informací a podkladů pro dosažení vědecky prezentovatelných výsledků, realizaci přiměřené diskuze a vyslovení závěrů a doporučení pro praxi. Jsou tak postiženy základní aspekty vztahových interakcí v kolektivu odborníků

pracujících na urgentním příjmu - faktorů: politických a správních, ekonomických, sociálních a technologických. Správně je využito i studium mikroprostředí pomocí Porterova modelu pěti sil. Ty limitují a často nepříznivě ovlivňují i v moderní přítomnosti silně akcelerovaných znalostí a technologických revolucí kvalitu vztahů na pracovišti a jeho celkovou výkonnost.

Výsledky řešení výzkumného projektu jsou rozděleny do tří oblastí dle analytického zpracování psychologických, kvalitativních a situačních charakteristik zmíněných v metodické části práce. Velký přínos vidím v tom, že autor navázal dobrý kontakt s řadou zaměstnanců OUM, kteří byli ochotni se podělit o své subjektivní pocity jednotlivých oblastech zkoumaného problému především na úrovni mezilidských vztahů a organizace práce dané zákonnými předpisy, jejich oborovou specifikací v nemocnici a realizací vedením pracoviště. Takový rozbor je neocenitelný zvláště tam, kde jde o rizikové prostředí výše uvedených podmínek a realizace pracovního výkonu a následného duševního stavu jeho realizátorů. Diskuze je přiměřeně vedena a opírá se skutečně o reálné úvahy autora ve vztahu k již publikovaným a zcela recentním informacím, jejichž historie nesáhá převážně hlouběji než do posledního desetiletí. V závěrech a doporučeních pro praxi jsou správně formulovány tvrdé a měkké faktory, které jsou obsaženy v pozitivních a negativních zjištěních. Jedním z velmi ocenitelných částí závěru je i návrh na plakátově sdělitelné obecné, ale významné informace směrem od personálu OUM k pacientům, kteří přicházejí v tíživé situaci, která je ale objektivně různě intenzivní a prosba o důvěru personálu v dané situaci je na místě. Přes různorodost osobních kvalit členů kolektivu (staff) OUM lze jednoznačně konstatovat, že jejich kvalifikace a průměrná snaha být užitečným v řešení zdravotní komplikace přicházejících v naprosté většině opravdu akutně nemocných spoluobčanů jsou adekvátním potřebám urgentní a příjmové ambulance. Nedostatky v jejím reálném výkonu jdou jednak na vrub zaměstnancům, ale též na vrub společnosti a jejím vedoucím představitelům. Dosud nebyla správně finančně ohodnocena práce ve zdravotnictví na všech stupních jeho realizace a společně s nedostatečnou podporou školství zůstávají tyto dva obory lidské práce v naší zemi velmi podceněny, i když mají v anketách profesionální a odborný respekt vysoký! Z toho pak vyplývají mnohé výše uvedené nedostatky.

Jazyková kvalita

Ve vlastním textu figurují překlepy a některá nesprávná nebo nevhodná terminologie: Seznam ilustrací – Seznam obrázků, proč „zastabilizovat", když máme „stabilizovat"; *koncept* znamená v češtině přípravný text (projevu, dopisu) a jako anglikanizmus vytlačuje naši starou

a dobrou *koncepci*; na konci řádků v tisku nemají stát předložky ze skupiny souhlásek; *délka* znamená fyzikální veličinu – lépe je vzhledem k popisu času užít termín *doba;* psaní „s" a „z" ve slovech odborných a terminologii odborné vůbec (organizmus, mechanizmus) kromě slova personální, progresivní češtinu zde nezdobí, nebo je nepravidelné; některé vazby jsou nevhodné: *umět aspekty práce, péče všem typům diagnóz*; po dvojtečce se píše malé písmeno a konstatování oddělují čárkou, když za posledním je tečka.

Jinak je text srozumitelný a velmi čtivý, při respektování přepisu slangového vyjadřování osob poskytujících rozhovor s autorem. Působí to velmi pozitivně a dodává celému dílu opravdovosti a objektivity zdrojů informací a posiluje dynamiku textu. Zařazení myšlenek řady osobností naší lidské společnosti v úvodu některých kapitol je velmi pěkně uváženo a každý čtenář se může užitečně poučit. Dá se říci, že např. sir Terry Pratchett je jedním z nás, který umí navíc naše (zdravotnické) trable velmi poeticky, ale zcela srozumitelně formulovat.

Nedostatky metodické jsou zastoupeny v práci v malé míře a celkově ji lze z tohoto pohledu přijmout kladně. Je přínosná svým obsahem a autora zavazuje k dalším výzkumným aktivitám v tomto sociálním prostoru s tím, že své schopnosti a zkušenosti bude předávat svému okolí a svým žákům.

Závěr

Předložená disertační práce PhDr. Jaroslav Žďáry splňuje požadavky na potřebnou kvalitu, která opravňuje doporučit autora, aby získal vědecký titul při splnění všech ostatních podmínek a předpisů, které jsou mu dány Fakultou zdravotnických studií Univerzity Pardubice. Jako oponent doporučuji udělení titulu Ph.D. dle § 47 Zákona o vysokých školách čís. 111/98 Sb.

Připomínky a dotazy: připomínky jsou uvedeny výše a dotazy nemám

Práci doporučuji/nedoporučuji k obhajobě:
DOPORUČUJI

V Dřítči dne 7. února 2021

Podpis: prof. MUDr. et RNDr. Milan Kaška, Ph.D.